

રથયાત્રા

Visit Website : PDFpunch.com

Rathyatra Essay in Gujarati 200 word

રથયાત્રા એ એક પ્રખ્યાત હિંદુ તહેવાર છે જે ઓડિશા રાજ્યના પુરી શહેરમાં ભગવાન જગન્નાથનું સ્મરણ - પૂજન કરે છે. તેમના માટે તે એક ભવ્ય રથ ઉત્સવ છે જે 'આષાઢ' મહિનાના બીજા દિવસે શુકલ દ્વિતિયા તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.

એવું માનવામાં આવે છે કે ભગવાન જગન્નાથ ભગવાન વિષ્ણુના અવતાર અને ઓરિસ્સામાં ભગવાન કૃષ્ણના અવતાર છે. આ પ્રસંગે , ભક્તો રથને શોભાયાત્રા તરીકે ત્રણ કિલોમીટર સુધી ખેંચે છે , જે ભક્તોને માર્ગમાં પૂજા અને અર્પણ કરવા દે છે. રથની શોભાયાત્રા બડાડાંડાથી શરૂ થાય છે અને જગન્નાથ મંદિરમાં પાછા ફરતા પહેલા નવ દિવસ સુધી ગુંડીયા મંદિર તરફ આગળ વધે છે.

આ ઉત્સવ માત્ર ભારતમાંથી જ નહીં પરંતુ વિશ્વના અન્ય ભાગોમાંથી પણ હજારો યાત્રાળુઓને આકર્ષે છે. દર વર્ષે, દેવતાઓ માટે અને શોભાયાત્રા પહેલા રથને નવા કોતરવામાં આવે છે અને બદલવામાં આવે છે. રથયાત્રાનો શુભ પર્વ પુરાણોના પ્રાચીન સમયથી યાદ કરવામાં આવે છે. આ અવસર પર , જે ભક્તો મંદિરમાં જવા માટે પ્રતિબંધિત છે , તેઓને દેવતાઓના આશીર્વાદ લેવાની છૂટ છે. ત્રણેય દેવતાઓની મૂર્તિઓ લાકડામાંથી કોતરવામાં આવે છે અને દર 12 વર્ષમાં એકવાર બદલવામાં આવે છે.

રથયાત્રા વિશે ગુજરાતી નિબંધ 300 શબ્દોમાં

આશરે આઠસો વર્ષ પહેલા ઓડિશાની નગરી પુરી માં ભગવાન જગન્નાથ (શ્રીકૃષ્ણ , સુભદ્રાજી અને બલરામ) નું ભવ્ય મંદિર મંદિર બંધાયું અને પ્રતિ વર્ષ અષાઢ સુધી બીજા દિવસે રથયાત્રા લોકોત્સવનો પ્રારંભ થયો. એના અનુસારણમાં ભારતભરમાં શ્રી કૃષ્ણ મંદિરોમાં ભગવાન જગન્નાથની રથયાત્રાઓ નીકળવા લાગી.

હાલ અમદાવાદમાં યોજાતી ભવ્ય રથયાત્રાનો પાયો આશરે પાંચસો વર્ષ પૂર્વે નાખ્યો હતો. રામાનંદી સંત હનુમાનજીએ અમદાવાદના જમાલપુરમાં જગન્નાથ મંદિરમાં ગાદી સ્થાપી. તે પછીના ગાદીપતિ સારંગદાસજીએ મંદિરમાં ભગવાન જગન્નાથ, બલરામ ને સુભદ્રાની કાષ્ઠની મૂર્તિઓની સ્થાપના કરી.

તે પછી સંત નરસિંહદાસજીએ ખલાસી કોમના ભક્તો દ્વારા કાષ્ઠના ત્રણ રથ તૈયાર કરાવી એમાં ત્રણેન મૂર્તિઓ પધરાવીને 1878માં અષાઠ સુદ બીજના દિવસે પહેલી રથયાત્રા કાઢવામાં આવી. રથ ખેંચવાનું શુભ કાર્ય ખલાસીઓએ અને ભક્તોએ કર્યું. ત્યારથી પ્રતિ વર્ષ રથયાત્રા નીકળે છે.

રથયાત્રાની પહેલા જેઠ સુદ પૂર્ણિમાએ જગન્નાથની જલયાત્રાનું આયોજન થાય છે. જળયાત્રા નદીએ જળાભિષેક માટે જાય છે. તે પછી ભગવાનને મોશાળ મોકલાય છે. મોસાળમાં જાંબુ વગેરે ખાવાથી ત્રણેય આંખો દુખવા આવે છે. આંખે પાટા બાંધી નેત્રોત્સવ કરાય છે. તે પછી બે દિવસ પહેલા ત્રણેયને નિજ મંદિર લઈ જવાય છે.

રથયાત્રાના દિવસે મંગલ આરતી પછી સાત વાગ્યે મુખ્યમંત્રી દ્વારા " પહિંદ " વિધિ થયા પછી રથયાત્રાનો આરંભ થાય છે. ત્રણેય રથ અને મૂર્તિઓ વસ્ત્રાભૂષણોથી શોભી ઉઠે છે. સુશોભિત ગજરાજ, અલંકૃત વાહનો, અખાડા, બાજ મંડળી, બેન્ડવાજા, સાધુસંતો અને ભક્તોની ભીડ થી રથયાત્રા શોભી રહે છે. માર્ગમાં સૌ દર્શનાર્થીઓને પ્રસાદ આપે છે. રથયાત્રા નિયત માર્ગો પર ભ્રમણ કરી રાત્રે આઠ - નવ વાગ્યે નિજ મંદિરે પરત આવે છે.

રથયાત્રા વિશે માહિતી 600 word

રથયાત્રા એ ભગવાન જગન્નાથ સાથે સંકળાયેલ એક હિન્દુ તહેવાર છે , જે ગુજરાતી કેલેન્ડર મુજબ અષાઠ સુદ બીજના દિવસે સમગ્ર ભારતમાં ઉજવવામાં આવે છે.

ભારતમાં મોટા શહેરોમાં રથયાત્રાનું આયોજન કરવામાં આવે છે. તેમાં મુખ્ય આકર્ષણ અમદાવાદની રથયાત્રાનું હોય છે. ગુજરાતમાં, અમદાવાદના જગન્નાથ મંદિરથી નીકળતી રથયાત્રા એ ગુજરાતની સૌથી મોટી રથયાત્રા છે.

જગન્નાથ મંદિરમાં આખું વર્ષ જગન્નાથ , સુભદ્રા અને બલરામની મૂર્તિઓની પૂજા કરવામાં આવે છે , પરંતુ વર્ષમાં એકવાર, આષાઠી બીજના દિવસે, ત્રણેય મૂર્તિઓને વિશાળ રથમાં મૂકવામાં આવે છે , રથયાત્રા શહેરના વિવિધ સ્થળોએ લઈ જવામાં આવે છે અને ભક્તજનોને દર્શનનો લાભ આપવામાં આવે છે. આમ આ તહેવાર "રથયાત્રા" તરીકે ઓળખાય છે.

આ રથ સંપૂર્ણપણે લાકડાના બનેલા છે , જેમાં ખૂબ મોટા પૈડાં હોય છે. તેને બનાવવામાં લગભગ બે મહિનાનો સમય લાગે છે. ભાવિકજનો દ્વારા રથ ને ખેંચીને લઈ જવાય છે. રથ સિંહાસનની શિખર પર ઊંઘા કમળ આકારમાં દર્શાવવામાં આવે છે. ઘણી જગ્યાએ આ રથયાત્રાને "ગુંડિય યાત્રા" પણ કહેવામાં આવે છે.

રથયાત્રા સાથે જોડાયેલી ખાસ મહત્વની ધાર્મિક વિધિ "જળયાત્રા" છે. આ તહેવાર જેઠ સુદ પૂર્ણિમાના દિવસે ઉજવાય છે. ભગવાનને જળયાત્રા માટે લઈ જવાય છે. મૂર્તિઓ અને રથની આસપાસના વિસ્તારને પાણીથી ધોવાની વિધિ કરે છે. આગળ , રથના આગમન પહેલાં, રાજા, ખૂબ જ ભક્તિ સાથે , સોનાથી હાથાવાળા સાવરણીથી રથના માર્ગને સાફ કરે છે અને તેના પર સુગંધિત પાણી અને સુખદક્ષતા પાવડરનો છંટકાવ કરે છે.

જગન્નાથની આ રથયાત્રા પૌરાણિક મૂળની જણાય છે. આ રથયાત્રાનું વિગતવાર વર્ણન બ્રહ્મ પુરાણ , પદ્મ પુરાણ અને સ્કંદ પુરાણમાં જોવા મળે છે. કપિલ સંહિતામાં પણ રથયાત્રાનો ઉલ્લેખ છે. મુઘલ કાળ દરમિયાન રાજસ્થાનના જયપુરના રાજા રામ સિંહે પણ 18મી સદીમાં પુરીમાં આયોજિત જગન્નાથજીની રથયાત્રાનું વર્ણન કર્યું છે. ઓડિશામાં , મયુરભંજ અને પરલાખેમુંડીના રાજાઓએ પણ પુરીની જેમ રથયાત્રાઓ કરી હતી.

આમ રથયાત્રા એ ભગવાન શ્રી જગન્નાથના (શ્રીકૃષ્ણ , સુભદ્રાજી અને બલરામ) ના ભક્તો દ્વારા અતિ ધાર્મિક અને આનંદ ઉલ્લાસથી ઉજવાતો તહેવાર છે. શરુ માં માત્ર મોટા શહેરોમાં જ આ રથયાત્રાનું આયોજન થતું હતું પણ હવે તેમાં વિસ્તાર થયો છે.

Visit Website : PDFPunch.com